

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

МЕСЕЧЕН

Б Ю Л Е Т И Н

ОКТОМВРИ, 2008

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се намира в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>

Информацията в бюлетина не е пригодна за изследователски, юридически и бизнес цели. Подходяща информация за тези цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено на БАН в областта на метеорологията и хидрологията с предмет на дейност:

- метеорологични, агрометеорологични и хидрологични информации, данни и анализи за химическото и радиоактивното замърсяване на въздуха и водите;
- краткосрочни, средносрочни и месечни прогнози на времето и водите и фенологичното развитие и формиране на добиви от земеделските култури;
- изследвания по физика на облаците, валежите и активните въздействия върху тях;
- обезпечаване с научно-приложни изследвания, експерименти, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски работи в областта на природните и инженерните науки;
- експертни оценки и експертизи при неблагоприятни хидрометеорологични явления и колебанията на климата;
- обучение за степен “Доктор”, специализанти и дипломанти в сферата на компетентност на НИМХ.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

I.1. Синоптическа обстановка

I.2. Температура на въздуха

I.3. Валежи

I.4. Силен вятър

I.5. Облачност и слънчево греене

I.6. Слани

I.7. Особени метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1–4.X Страната се намира в югоизточната периферия на стационаращ дълбок циклон с център над Скандинавския полуостров. Времето е предимно слънчево, а с преноса на топъл въздух във височина температурите в районите, чувствителни на югозападен вятър, на 2.X достигат 28–29 °С. През нощта срещу и на 3.X с приближаването на долина към западните райони атмосферата се лабилизира, има временни увеличения на облачността и на места съвсем слаби превалвания.

5.X През нощта срещу и на 5.X и нощта срещу и на 6.X при преминаването на студен фронт над Балканите неговото движение се забавя и над България се формира и вихър. Има интензивни валежи, съпроводени от гръмотевични бури и силен вятър. Температурите са почти без денонощен ход, а понижението на дневните температури спрямо предишните дни на места е 15–18 °С.

6–17.X Циклонът много бързо отминава на североизток и се запълва над Украйна, а над Балканите и Централна Европа се изгражда гребен от относително високо атмосферно налягане. Установява се предимно слънчево време, почти тихо, температурите отново се повишават. Временни увеличения на облачността и на места слаби превалвания има на 8.X при преминаването на размит студен фронт над западната част от България, а във височина кривината на полето става за кратко циклонална. През последните два дни налягането се понижава и гребенът се руши. От запад приближава долина, има повече облачност, но тя е предимно висока и средна.

18–19.X През нощта срещу 18.X минава долината със студен фронт, който е размит, но все пак това довежда до лабилизиране на атмосферата. Превалвания има само на места и то слаби, температурите се понижават, чувствително дневните, но минималните достигат 2–3 °С и на изолирани места има слаби слани.

20–24.X След преминаването на фронта налягането се повишава и се изгражда гребен от юг–югозапад, впоследствие и антициклон, който след това се премества на североизток. Активизира се и малоазиатската депресия над Турция и Черно море. Облачността е разкъсана, сутрин има мъгли и ниска облачност, около и след обяд над много райони преобладава и слънчево време. Минималните температури са ниски, но дневните са около 20 °С. Все пак през последните дни, с потока от изток–североизток и под влияние на близостта на долината над Черно море, те слабо се понижават.

25–26.X Във високите слоеве на атмосферата по-голямата част от страната е обхваната от долина от изток, преминава и студен фронт от североизток, а след него израства гребен на високо налягане от североизток. Облачността е предимно значителна, на места има слаби превалвания. Дневните температури се понижават чувствително, с изключение на крайните югозападни райони, защитени от североизточен пренос.

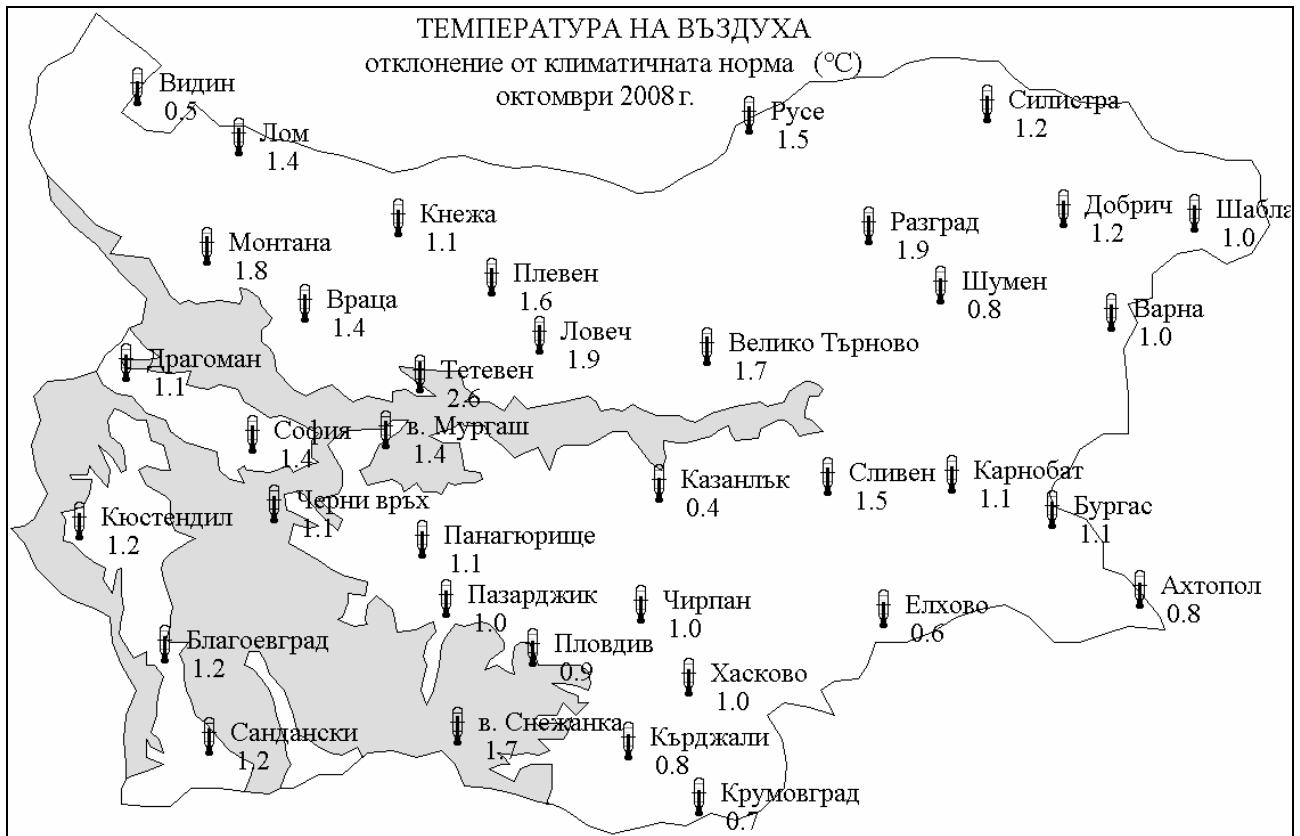
27–31.X Полето над Балканите е размито, със слаб антициклонален градиент и дълбока долина на запад. Във високите нива се пренася топъл въздух от югозапад и се образуват инверсии. На много места се образуват мъгли, а главно по поречието на р. Дунав, в западния и централния български участък те са трайни, там дневните температури остават ниски. В останалите райони облачността е разкъсана, около и след обяд е слънчево, максималните температури се повишават и на 31.X достигат 25–26 °С. Само през нощта срещу 31.X бързо минава силно размит студен фронт, при което има временни увеличения на облачността и на места слаби превалвания.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

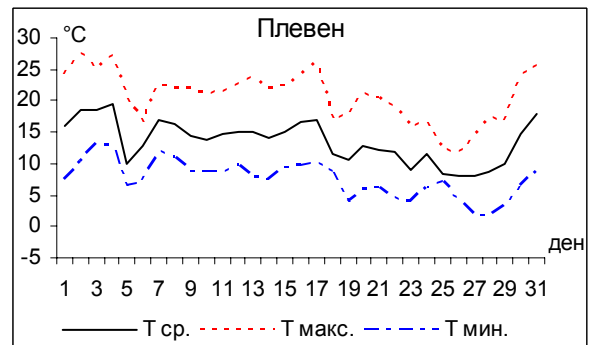
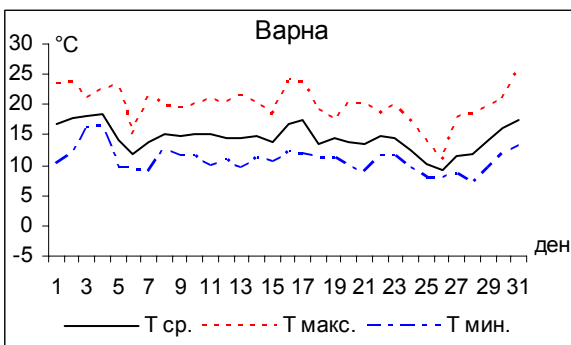
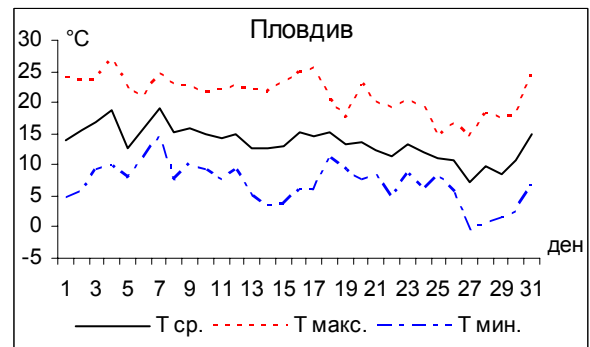
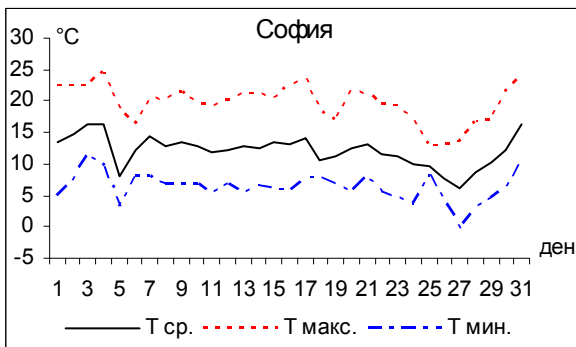
През по-голямата част на първото и второто десетдневие на октомври температурите бяха по-високи от нормалните – доближаване до нормите, а в отделни райони и малко под нормите, имаше в началото на месеца, на 5 и 18.X. Най-високи бяха температурите на 4.X, когато средноденоношните бяха между 15 и 20 °С, във Свиленград 20.5 °С – с 4 до 8 °С по-високи от съответните норми. От 22.X температурите постепенно се понижават и на 25–27.X в повечето райони те бяха между 6 и 10 °С (с 4 до 6 °С по-ниски от нормалните). През последните дни на месеца имаше повишение на температурите и в края на месеца средноденоношните често бяха между 12 и 18 °С – с 3 до 7 °С по-високи от нормалните.

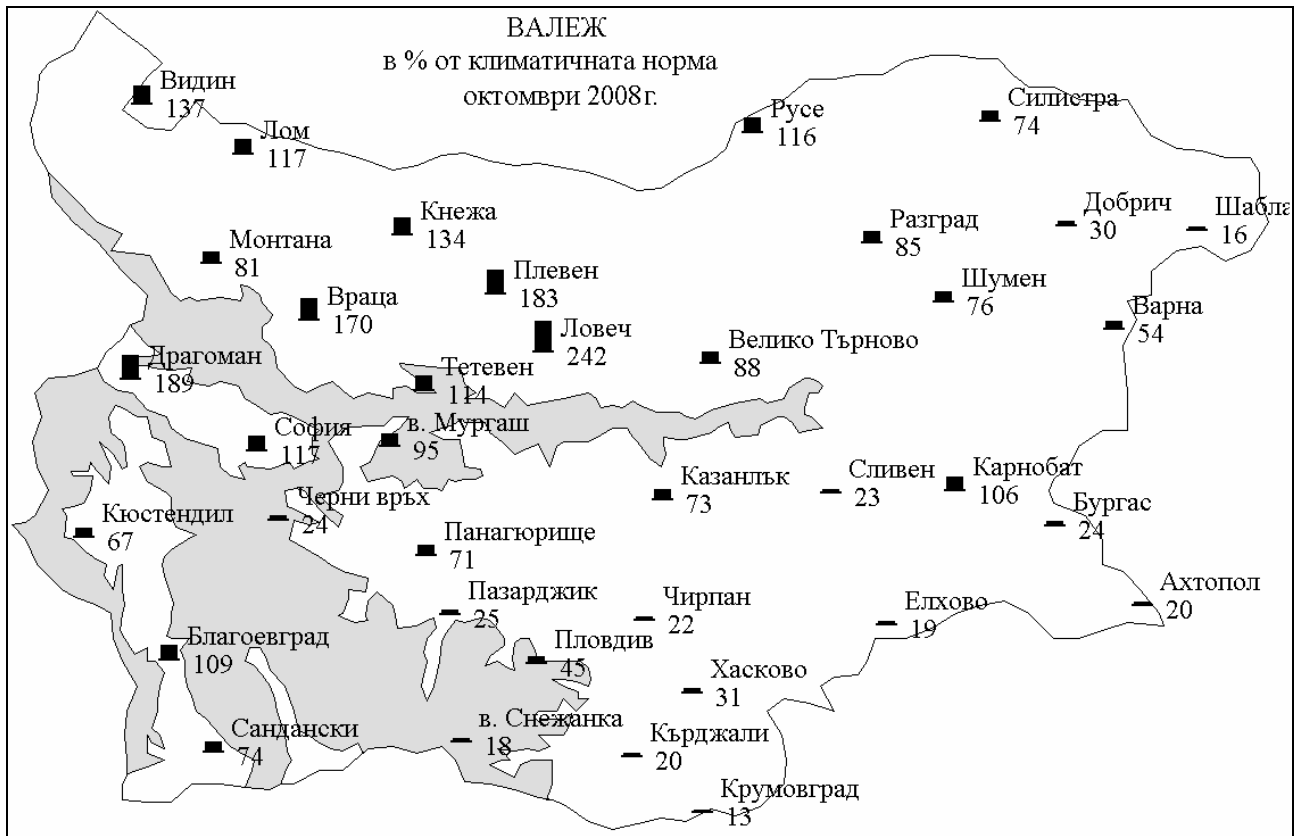
Средните месечни температури за октомври са предимно между 11 и 15 °С, в Сандански 15.6 °С, в планинските райони между 0 и 7 °С, на вр. Мусала –0.5 °С. В по-голямата част на страната те са с 1–2 °С по-високи от нормалните.

Най-високите температури през октомври са между 24 и 29 °С, във В. Търново 29.3 °С, в планините между 8 и 15 °С, на вр. Мусала 9.5 °С и са измерени на 2, 4, 17.X или в края на месеца. Най-ниските температури – между –1 и 5 °С, по Черноморието 6–7 °С, в планините между –10 и –5 °С, на вр. Мусала –10.6 °С, са измерени през периода 27–29.X.

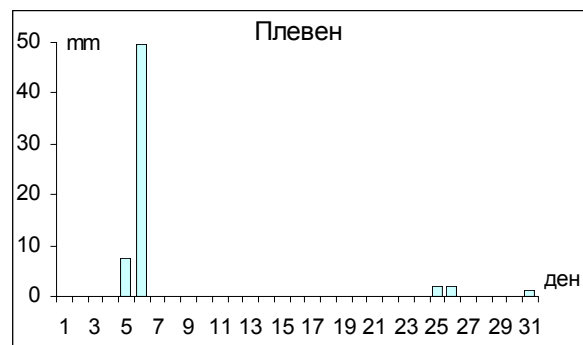
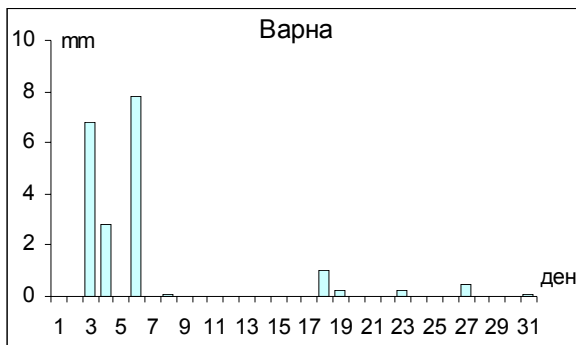
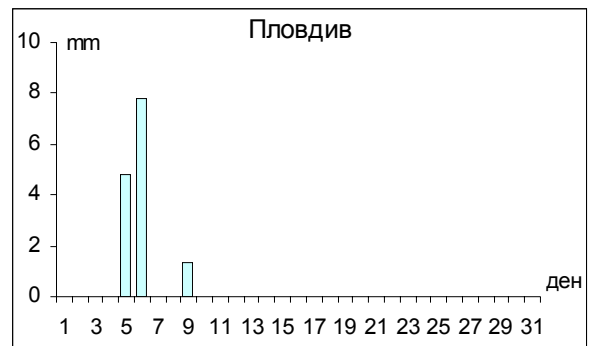
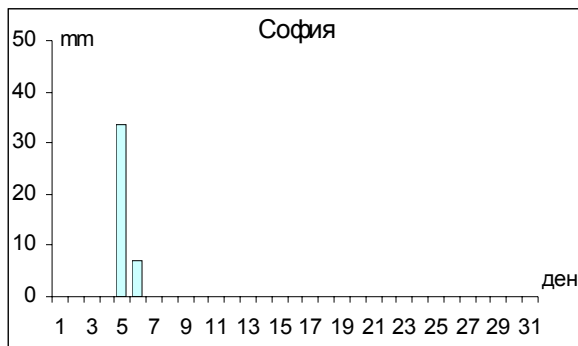

ХОД НА ТЕМПЕРАТУРАТА (°C) ПРЕЗ ОКТОМВРИ 2008 Г.

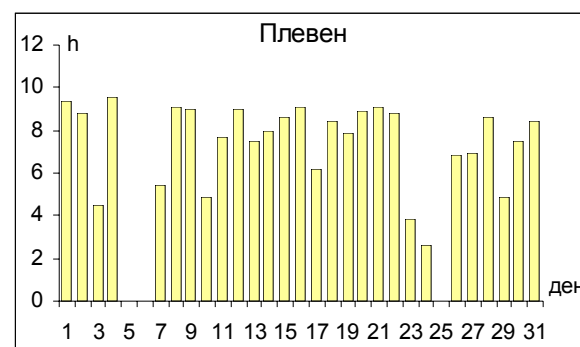
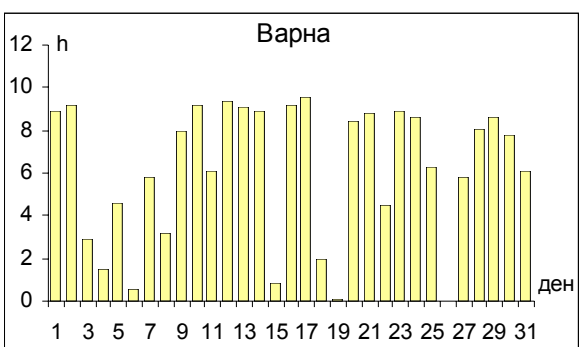
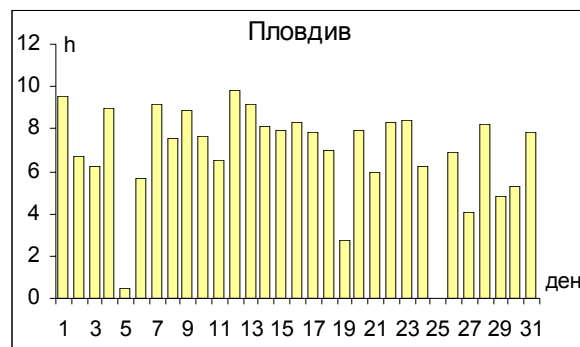
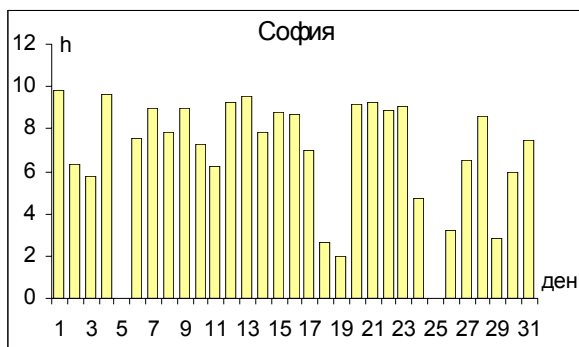

ВАЛЕЖИ (ММ) ПРЕЗ ОКТОМВРИ 2008 Г.

СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ (ЧАСОВЕ) ПРЕЗ ОКТОМВРИ 2008 Г.

МЕТЕОРОЛОГИЧНА СПРАВКА ЗА МЕСЕЦ ОКТОМВРИ 2008 Г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{ср.}	ΔT	T _{макс}	дата		T _{мин}	сума	Q/Qn (%)	макси-мален	дата	количество валеж (mm)		вятър	слани
				макс	мин						≥1	≥10		
София	12.1	1.4	24.6	4	-0.4	27	41	117	34	5	2	1	1	2
Видин	11.7	0.5	25.8	17	-0.4	27	51	137	23	6	4	2	2	1
Монтана	13.3	1.8	26.2	4	2.8	27	31	81	22	5	3	1	1	0
Враца	13.2	1.4	26.2	2	1.6	28	83	170	41	6	3	2	2	2
Плевен	13.6	1.6	27.3	2	1.6	28	62	183	50	6	5	1	1	0
В.Търново	13.4	1.7	29.3	4	2.6	28	33	88	28	6	3	1	1	0
Русе	14.2	1.5	28.7	2	3.8	28	35	116	26	6	2	1	1	1
Разград	13.1	1.9	25.1	2	4.9	26	26	85	21	6	4	1	1	0
Добрич	11.9	1.2	26.7	17	0.0	28	10	30	7	6	2	0	1	6
Варна	14.3	1.0	25.6	31	6.8	28	20	54	8	6	4	0	1	0
Бургас	14.9	1.1	25.1	4	6.2	29	11	24	7	6	3	0	1	0
Сливен	14.1	1.5	25.8	4	5.9	28	9	23	8	6	1	0	0	0
Кърджали	13.6	0.8	27.0	31	1.2	28	11	20	6	5	3	0	1	0
Пловдив	13.3	0.9	27.0	4	-0.2	27	14	45	8	6	3	0	2	3
Благоевград	13.5	1.2	24.8	4	1.6	28	44	109	39	5	3	1	0	1
Сандански	15.6	1.2	26.2	4	5.4	28	27	74	19	5	3	1	0	0
Кюстендил	12.3	1.2	25.0	31	-0.6	28	27	67	27	5	1	1	0	1

ΔT – отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn – процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961–1990 г. * – не се измерва

3. ВАЛЕЖИ

Преваленията имаше през периода 4–6, около 9, 18 и 25–26.X и в края на месеца.

Броят на дните с валеж 1 и повече mm е между 1 и 4. В Източна България и Тракийската низина валежът през октомври нито веднъж не е бил повече от 10 mm, а в останалата част на страната той е бил 1 или 2 пъти повече от 10 mm. Максималният денонощен валеж в Източна България и Тракийската низина е между 5 и

10 mm, а в останалата част на страната – между 20 и 35 mm, в Плевен 50 mm, във Враца 41 mm, в Благоевград 39 mm, в София 34 mm и беше измерен предимно на 5 и 6.X.

Сумата на валежите в крайните източни райони и по-голямата част на Тракийката низина е предимно между 5 и 30 mm (между 10 и 60 % от нормата), а в останалата част на страната – до 60 mm (между 70 и 120 % – около нормата), във Враца 83 mm (170 % от нормата), в Ловеч 87 mm (242 % от нормата).

4. СИЛЕН ВЯТЪР

Условия за силен вятър (14 m/s и повече) имаше около 5, 17 и 30.X. Броят на дните със силен вятър е до 2.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е между 4 и 5.5 десети, а в планинските райони – до 6.5 десети от небосвода, т.е. около и повече от нормата. Броят на ясните дни (между 2 и 8, в Павликени 17, в Шумен 11) е около нормата, а броят на мрачните дни (между 2 и 7, на Черни връх 13) – около и по-малко от нормата.

6. СЛАНИ

В повечето райони първите есенни слани паднаха през третото десетдневие.

7. ОСОБЕНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Мъгли са се образували главно в сутрешните часове в 25 дни от месеца предимно в котловинните полета, край поречието на р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. В най-много станции са отбелязани мъгли около 4, 12, 15.X и в края на месеца.

Грмотевични бури са наблюдавани в 5 дни от месеца, като развитието им се наблюдава почти в цялата страна на 5.X.

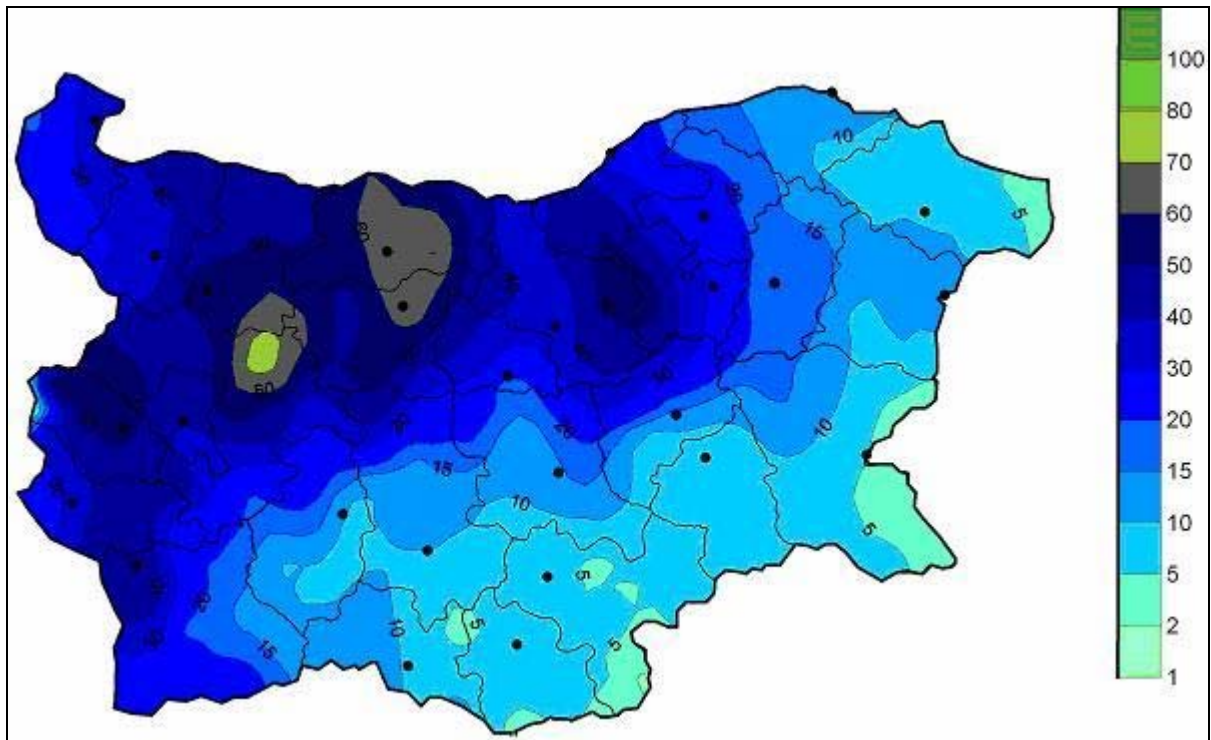
Градушка е наблюдавана по оперативни данни на 5.X в Твърдица (Сливенско) и на 9.X в Любимец.

Разразилата се буря на 5.X, на места с бурен вятър (Русе 23 m/s, Враца, Плевен и Пазарджик 22 m/s, Чирпан 21 m/s) и интензивни валежи (Ботевград 80 mm, Ловеч 78 mm, Пордим 76 mm, Антоново 71 mm и т.н.) е нанесла щети на територията на цялата страна като изкоренени дървета, наводнени приземни етажи и мазета, населени места без електрозахранване, водоподаване и телефонни връзки. Валежът от дъжд е преминал в сняг по високите места и в някои градове (Перник).

От друга страна, при сравнително високи температури и продължително засушаване след 6.X се създадоха благоприятни условия за цъфтеж при овощни дървета в южните и крайморските райони.

20.10.2008 г. Цъфнала круша и минзухари край Ахтопол (сн. Катя Гаманова – НИМХ)

Сумарно обилните валежи, измерени на 5 и 6.X.2008 г. в mm (l/m²)

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

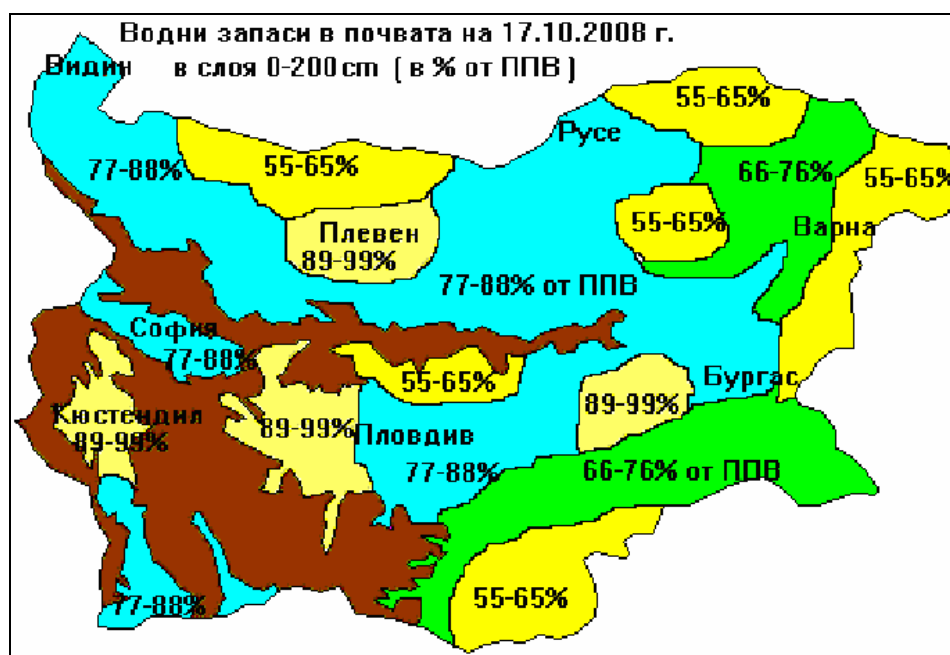
1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

Състоянието на почвата през октомври претърпя неколкостепенни промени. В края на първото и началото на второто десетдневие в резултат от наднормените и повсеместни валежи се наблюдаваше рязко увеличение на влагата в горните почвени слоеве, а през втората половина на месеца топлото за сезона време и незначителните превалвания доведоха постепенно до намаление на запасите от продуктивна влага в почвата.

След хладното и дъждовно време в края на предходния месец, още в първите дни на октомври валежите спряха и настъпи рязко затопляне, което предизвика ускорено развитие на земеделските култури и доведе до интензивно изчерпване на влагата от горните почвени слоеве, особено в отделни крайни източни и южни райони на страната.

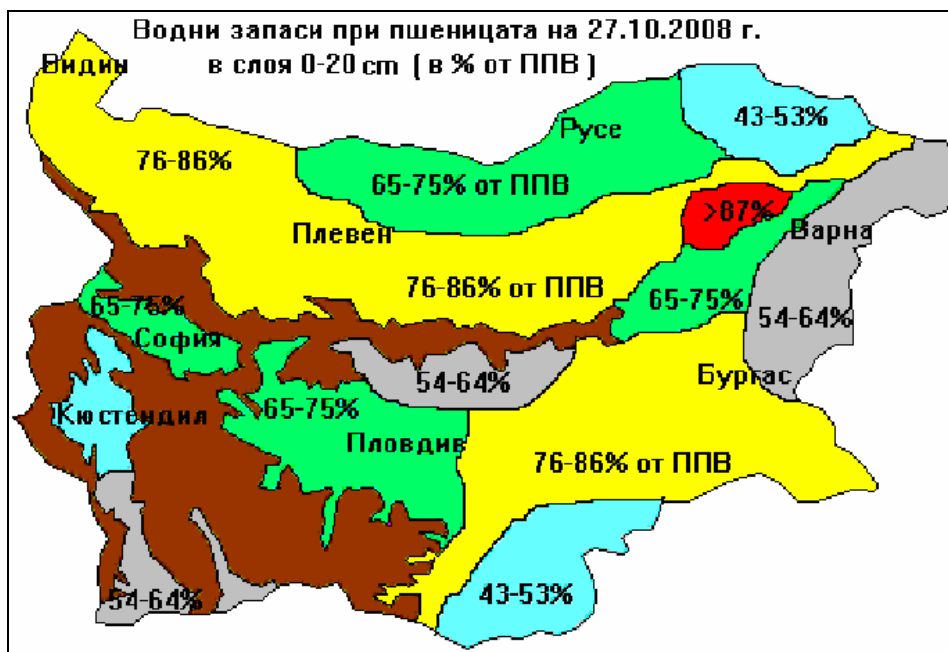
На 7.X почвените влагозапаси при пшеницата в 20-сантиметровия почвен слой, който е изключително важен за сеитбата на есенниците, в по-голямата част от полските райони на страната бяха между 60 и 99 % от ППВ, като най-ниско, между 42 и 57 % от ППВ, бе съдържанието на продуктивна влага в агростанции Казанлък и Свиленград. Интензивните и повсеместни валежи, паднали след средата на първото десетдневие на октомври, надвишиха на места в Северозападна България месечната норма (Ботевград 126 l/m², Новачене 71 l/m², Ловеч 83 l/m², Враца 82 l/m²) и увеличиха чувствително влагозапасите в 20- и 50-сантиметровия почвени слоеве. Това попречи на провеждането на механизирани почвообработки на много места. Последвалото повишение на температурите и наличието на много добри запаси от влага в почвата се отразиха благоприятно на началните етапи в развитието на вече засетите есенни посеви.

На 17.X съдържанието на влага при пшеницата в 20-сантиметровия почвен слой бе най-ниско отново в районите на Свиленград и Казанлък – между 46 и 56 % от ППВ, а в останалата част от страната почвените влагозапаси бяха между 70 и 99 % от ППВ. При есенното измерване на запасите от продуктивна влага в 200-сантиметровия почвен слой бе установено, че в полските райони на страната те са между 55 и 99 % от ППВ. Най-ниски, от 55 до 65 % от ППВ, бяха влагозапасите в крайните източни и южни райони на България, на места в Подбалканските полета и в агростанции Новачене, Кнежа, Разград и Главиница, а най-високи, над 90 % от ППВ, бяха запасите от влага в 200-сантиметровия почвен слой в районите на Плевен, Сливен, Пазарджик и Кюстендил.

През по-голямата част от третото десетдневие преобладаваше сухо и топло време, което в съчетание с ускореното развитие на засетите зимни житни култури доведе до намаление на запасите от влага в повърхностния почвен слой.

На 27.X при последното за месеца измерване на запасите от продуктивна влага при пшеницата в 20-сантиметровия почвен слой се установи понижение на нивото им в почти всички райони на страната. Най-ниски, 43–53 % от ППВ, бяха влагозапасите в районите на Кюстендил, Силистра и Свиленград, а в останалата част от страната запасите от влага в 20-сантиметровия почвен слой се колебаеха в граници от 55 до 95 % от ППВ (вж. прил. карти).

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През октомври бе наблюдавана характерната за сезона динамика в агрометеорологичните условия.

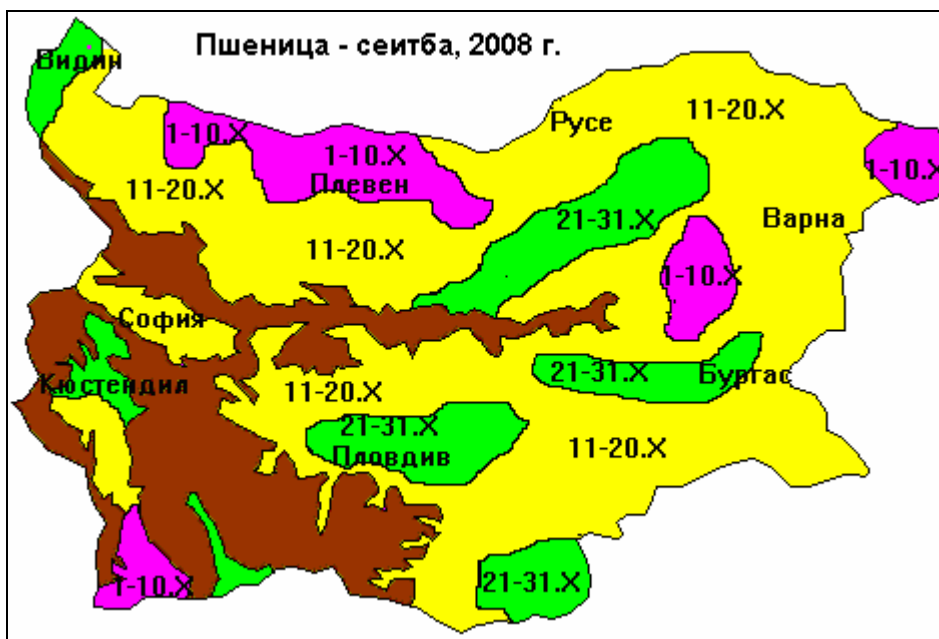
След сравнително хладното време през първите дни на есента в началото на октомври настъпи чувствително повишение на температурите и подобрене на топлинните условия. Високите температури в началото на месеца, с максимални стойности достигнали на места в Северна България до 28–29 °С (Ловеч 28 °С, В.Търново 29 °С, Русе 29 °С), ускориха последните етапи от развитието на есенно-зимните сортове овошки, винени сортове грозде, на вторите култури и късните зеленчуци за прясна консумация.

В средата на първото десетдневие на октомври настъпи лабилизиране на времето, чувствително понижение на дневните температури с 8–10 °С и значителна промяна в агрометеорологичните условия. На отделни места в Североизточна България (агростанция Главиница) валежите и силните ветрове нанесоха повреди по неприбраната плодова и гроздова реколта. Повсеместните валежи през втората половина на първото десетдневие възпрепятстваха провеждането на сезонните полски работи, освобождаването на площите от късните окопни култури, отложиха на места началото на есенната сеитба. Поради влошените агрометеорологични условия до края на първото десетдневие на октомври, когато е оптималният срок за сеитбата на пшеницата и ечемика за Северна България, не бяха засети значителна част от есенниците (вж. прил. карта).

През второто и началото на третото десетдневие в по-голямата част от равнинните райони на страната средноденощните температури бяха с 2–3 °С по-високи от климатичните норми, което ускори поникването и формирането на 1–3 лист при засетите зимни житни култури.

Към средата на третото десетдневие настъпи краткотрайно, но рязко влошаване на топлинните условия. Дневните температури се понижиха със 7 до 10 °С, а на 27 и 28.X в Западна България и Подбалканските полета минималните бяха с отрицателни стойности. Тази година първите по-сериозни есенни слани в полските райони се образуваха късно – в края на октомври. Това осигури възможност за формиране на допълнителна продукция от вторите култури и късните зеленчуци.

През последните два дни от месеца настъпи рязко затопляне на времето. На много места в страната максималните температури достигнаха летни стойности, до 26–28 °С (Враца, Плевен, Ловеч, В.Търново, Русе, Елхово, Хасково и др.). Това предизвика ускоряване на вегетацията на засетите посеви с пшеница и ечемик. **В края на октомври при зимните житни култури преобладаваше фаза поникване. При част от засетите през второто десетдневие на октомври посеви се наблюдаваше фаза трети лист. На единични места в Дунавската равнина (Плевен, Новачене) посевите с пшеница и ечемик, засети в началото на октомври, встъпиха във фаза братене.**

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През октомври в голяма част от полските райони на страната подходящи условия за извършване на сезонните полски мероприятия имаше през второто и третото десетдневие. През втората половина от месеца сеитбата на зимните житни култури се провеждаше с ускорени темпове и към края на третото десетдневие закъснението при провеждането ѝ бе в голяма степен преодоляно. В края на октомври бяха засети над 80 % от предвидените площи с пшеница и над 50 % от тях с ечемик.

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

1. ХИМИЧЕСКО ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

Съдържанието на серен и азотен диоксид, както и на фенол в атмосферата на София е по-ниско от еднократните и среднодневните пределно допустими концентрации (ПДК) и многогодишните средни месечни стойности (МСМС). Всяко пето измерване на сероводород е над еднократната ПДК. Максимумът е измерен многократно и е около 1.5 пъти над посочената норма. Няма стойности над МСМС. Наблюдавани са и четиринадесет случая на слабо превишение на средноденонощната ПДК за същия замърсител. През месеца е констатирано увеличение на броя на измерванията с концентрации над ПДК за сероводород.

В Бургас не са констатирани превишения на ПДК на всички наблюдавани замърсители на въздуха.

Във Варна се регистрирани четири случая на съвсем слаби превишения на средноденонощната ПДК за прах.

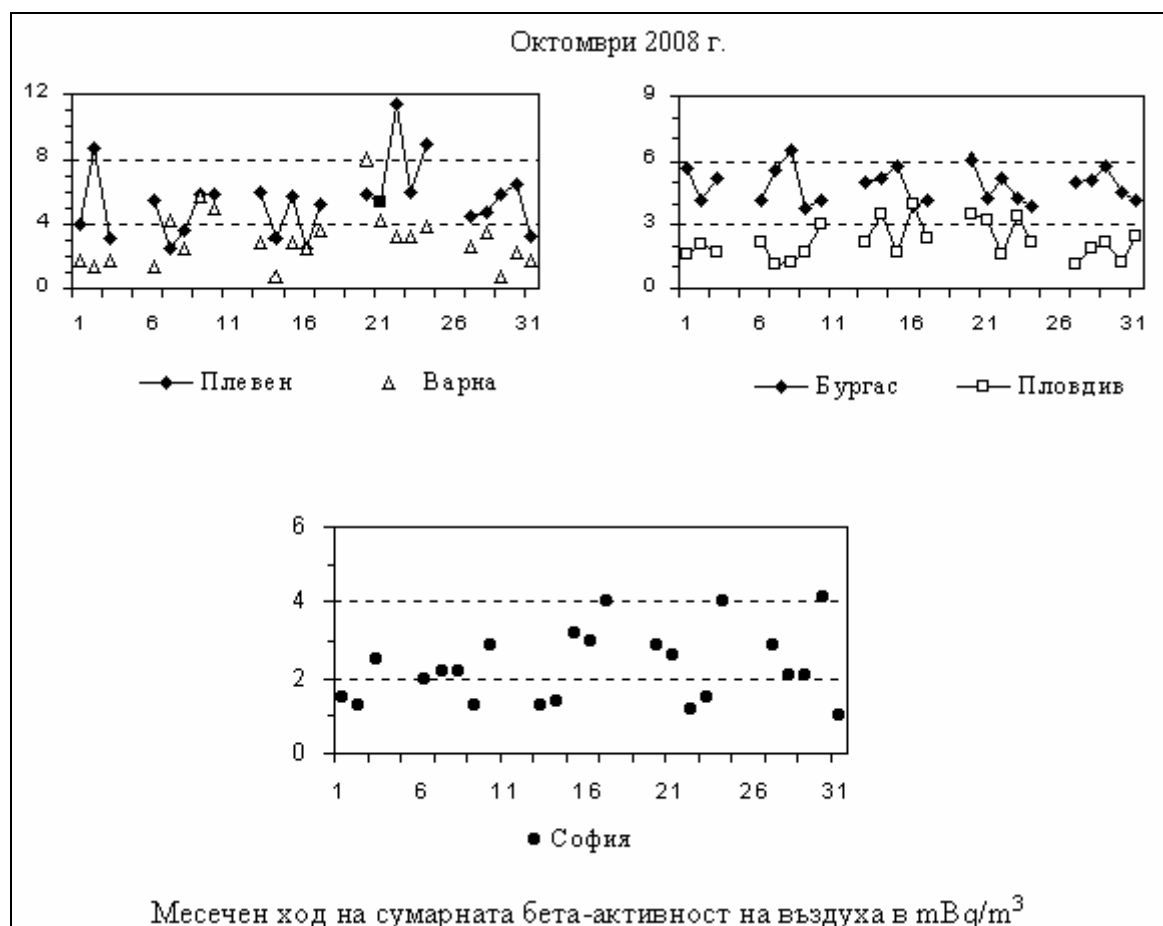
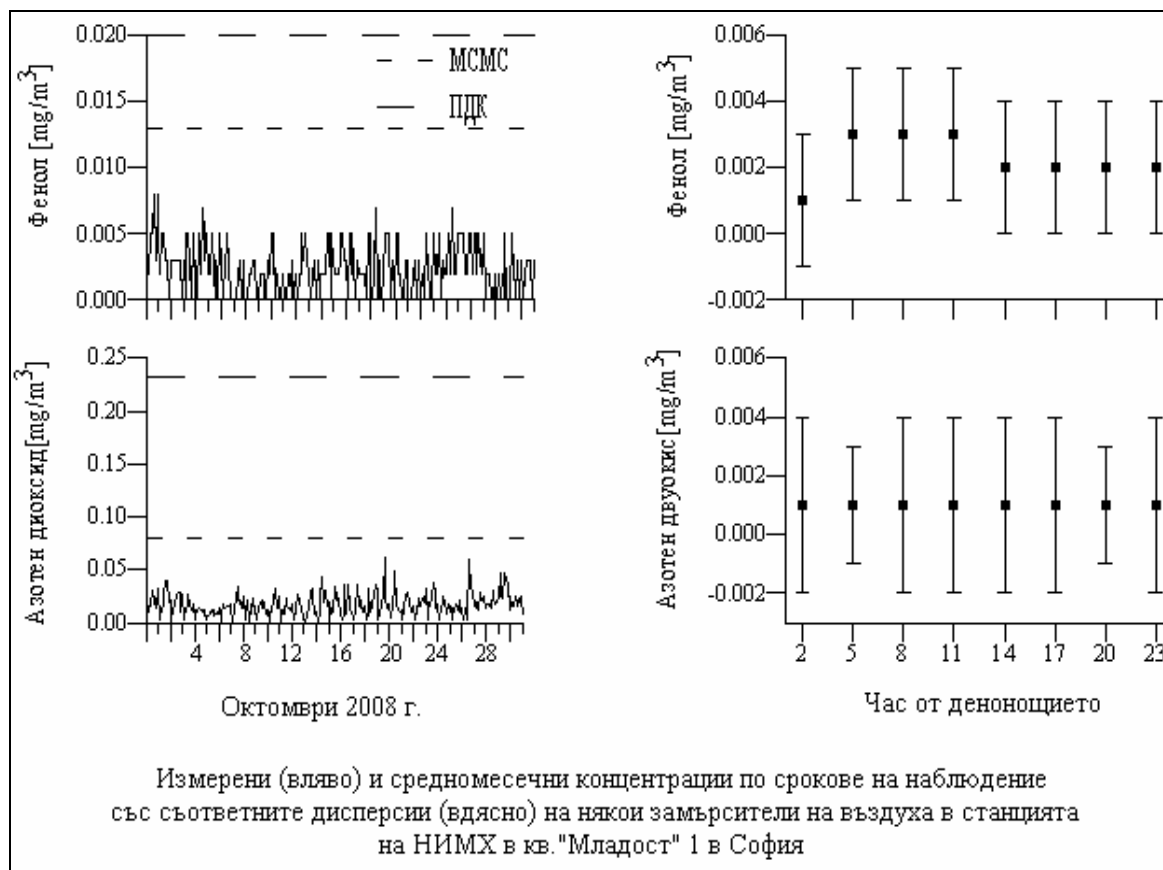
В Плевен са измерени в девет дни от месеца слаби превишения на средноденонощната ПДК за прах. Максимумът е измерен на 17.X.

В Пловдив са регистрирани в деветнадесет дни от месеца стойности надвишаващи средноденонощната ПДК за прах, което е около 67 % от дните в месеца. Максималната стойност е регистрирана на 23.X и е около 1.5 пъти над нормата.

2. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Пробите за анализ на киселинността на валежа се събират 4 пъти в денонощието (на 6 часа) в 33 синоптични и 6 климатични станции на територията на цялата страна.

Средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата в 93.5 % от всички станции, като най-киселинни са средномесечните стойности в Карнобат (рН=4.1), а най-алкални – в Шабла (рН=6.6).

3. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Атмосферни проби за оценка на радиоактивността на въздуха се обработват и измерват ежедневно в регионалните лаборатории от мрежата на НИМХ-БАН в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен.

Средните месечни стойности на общата бета-радиоактивност на атмосферния аерозол в приземния въздух през октомври 2008 г., измерени 120 часа след пробонабирането, варират от 2.3 до 5.4 mBq/m³. Измерените стойности са сравними с тези за месец септември, с изключение на Плевен, където средната стойност е по-висока. Регистрираната максимална дневна стойност в Плевен на 22.X е сравнима с подобни измерени стойности през 2002 и 2004 г. В останалите станции регистрираните максимални дневни стойности са в границите на вариациите през текущата година.

Набирането и измерването на аерозолни проби през почивните дни е спряно поради преустановяване на дежурствата в лабораториите. Запазват се непрекъснатите наблюдения върху вариациите в атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета-радиоактивност на атмосферните отлагания и валежите са в границите на нормалните за станциите от мрежата на НИМХ в страната.

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

През октомври месечният обем на оттока на наблюдаваните реки в страната е значително по-голям в сравнение със септември. Падналите валежи през първото десетдневие на месеца повишиха най-много нивата и увеличиха оттока на реките в централната и западна част на Северна България, по-слабо на реките в Южна България и почти не повлияха на черноморските реки. Това повишение беше на фона на вече повишените речни нива през последните дни на септември и общият обем на речния отток през октомври се увеличи в Дунавския водосборен басейн със 76 %, в Беломорския водосборен басейн с 8 %, а в Черноморския водосборен басейн е без промяна в сравнение с оттока през септември. Спрямо нормата за октомври оттокът на реките в Беломорския и Черноморския водосборни басейни остана съответно с 10 и с 32 % по-малък, а в Дунавския водосборен басейн е с 2 % по-голям.

В Дунавския водосборен басейн през по-голямата част от октомври оттокът на наблюдаваните реки беше почти постоянен, с тенденция към слабо намаляване. Вследствие на падналите валежи, през периода 5–7.X нивата на реките Искър в участъка Нови Искър–Ореховица и Осъм по цялото течение се повишиха с 88 до 124 cm (при различните пунктове за наблюдение). Повишиха се и нивата на крайните северозападни реки до Огоста включително, на Малък Искър при Своде, на Вит по цялото течение и на Джулюница при едноименното село с 26 до 56 cm, на Янтра и притоците на реката Росица при Севлиево и Голяма река при Стражица, както и на реките Черни Лом при Широково и Русенски Лом при Божичен с 10 до 30 cm. Повишението беше краткотрайно, последвано от бавно оттичане на реките и задържане на оттока почти постоянен до края на октомври. Средно за месеца, оттокът на наблюдаваните реки в Дунавския водосборен басейн се увеличи в сравнение със септември, но при повечето пунктове остана под нормата за октомври. Средномесечният отток на крайните северозападни реки до Огоста включително, на р.Малък Искър при Своде, на р. Янтра при Габрово и при Каранци, на Голяма река при Стражица, на р.Джулюница при едноименното село и на р.Русенски Лом при Божичен надвиши нормата за месеца.

В Черноморския водосборен басейн почти през целия октомври нивата на реките бяха без промяна, само в отделни дни бяха регистрирани слаби понижения. Средномесечният отток на всички наблюдавани реки е почти еднакъв с този през септември и остана под нормата за октомври.

В Беломорския водосборен басейн през целия октомври наблюдаваните реки се характеризираха с почти постоянен отток. Само при отделни пунктове в някои дни бяха регистрирани слаби денонощни колебания на нивата, предимно спадане, до 4–5 cm. През периода 3–6.X беше регистрирано повишаване на нивата с 10 до 29 cm само в горното течение на р.Марица (участъка Радуил–Пазарджик) и на реките Струма и Места. Средномесечният отток на реките в Беломорския водосборен басейн с изключение на р.Марица в участъка гара Белово–Пазарджик и при Първомай, р.Върбица при сп.Джебел и в най-долните течения на р.Струма (Марино поле) и р.Места (Момина кула) намаля в сравнение с оттока през септември и остана под нормата за октомври. С отток по-голям от нормата за месеца са реките Марица при Пазарджик, Чепеларска при Бачково, Сазлийка при Гълъбово и Тунджа при Павел Баня.

Общият обем на речния отток към крайните створове на по-големите реки в страната е 539 млн.m³, със 75 % по-голям от оттока през септември и със 7 % под нормата за октомври.

През октомври нивото на р.Дунав в българския участък беше със слабо изразена тенденция към понижаване. Средномесечното ниво на реката по цялата дължина на участъка се понижи с 2 до 10 cm в сравнение със септември и остана с 85 до 123 cm под нормата за октомври.

Забележка: Данните са от 08 ч.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

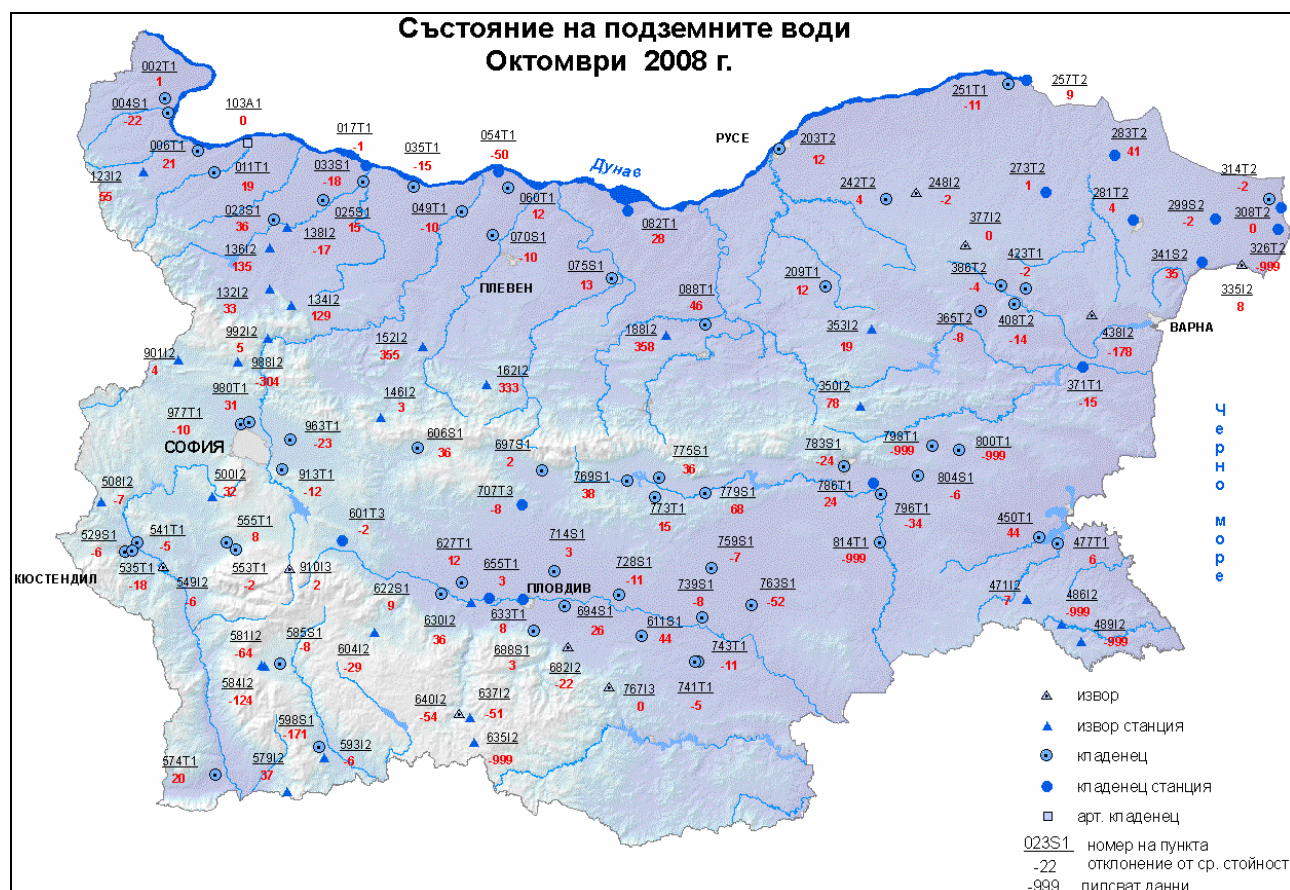
През изминалия период изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и слабо изразена тенденция на покачване. Повишение на дебита беше установено при 20 наблюдателни пункта или в 59 % от случаите. Най-съществено беше повишението на дебита в басейните Златна Панега, северното бедро на Белоградчишка, Тетевенска и Преславска антиклинали, в Ловешко-Търновски и Котленски карстови басейни, както и в басейна на масива Голо бърдо. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са от 200 до 794 % от стойностите през септември. Понижение на дебита беше установено при 15 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то в Искрецки, Разложки, част от Гоцеделчевски карстови басейни, както и в басейна на студените пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са от 31 до 59 % от стойностите през септември.

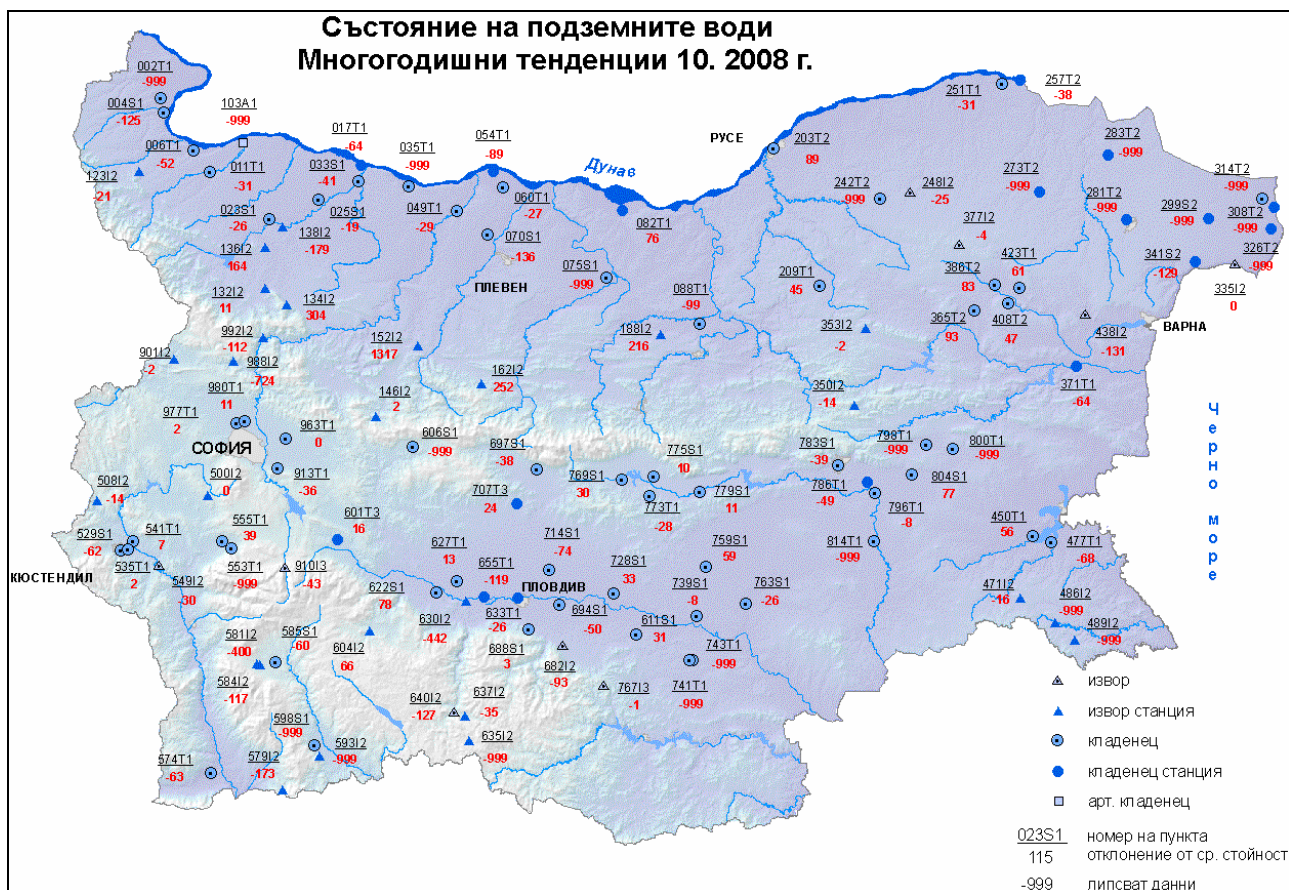
Пространствените вариации на нивата на подземните води в плиткозалегащи водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) имаха слабо изразена тенденция на покачване. Повишение на водните нива с 1 до 68 cm спрямо септември беше регистрирано при 35 наблюдателни пункта или в около 53 % от случаите. Най-съществено беше повишението на нивата на места в терасите на реките Искър, Янтра, Русокастренска, Марица и Тунджа. Предимно се повишиха водните нива в терасите на реките Огоста и Марица, както и в Карловска и Казанлъшка котловини. Понижение на водните нива с 1 до 171 cm бе установено при 31 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на реките Дунав и Места, в Софийска котловина, както и в Горнотракийска низина. Предимно се понижиха нивата в терасата на р.Места и в Софийска котловина.

Предимно се понижиха спрямо стойностите за септември нивата на подземните води в Хасковския басейн (с 5 до 11 cm).

Нивата на подземните води в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на вариациите с отклонения от средните стойности за септември от -21 до 35 cm и слабо изразена тенденция на спадане.

Нивата и дебитите на подземните води в дълбокозалегащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите по отношение на стойностите за септември и добре изразена тенденция на спадане. Разнообразни вариации на изменение, от -21 до 41 cm с преобладаваща тенденция на спадане, имаха нивата на подземните води в малм-валанжката водоносна система на Североизточна България. Предимно се повишиха (от 4 до 12 cm) нивата на подземните води в барем-аптската водоносна система на същия район на страната. Понижиха се нивата на подземните води в подложката на

Софийския грабен с 3 cm, в обсега на Ихтиманската и Средногорската водонапорни системи съответно с 2 и 8 cm. Повиши се нивото на подземните води в приабонската система в обсега на Пловдивския грабен с 8 cm. Понижи се дебитът на подземните води в обсега на Ломско–Плевенската депресия и Варненския артезиански басейн съответно с 0.40 и 0.030 l/s, а се повиши в обсега на Джермански грабен с 0.020 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през октомври беше установена по-добре изразена тенденция на спадане при 62 наблюдателни пункта или в около 63 % от случаите. Понижението на водните нива с 8 до 200 cm спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Вит, Янтра и Марица, в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България, както и в приабонската система в обсега на Пловдивския грабен. Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 0.30 до 724 l/s беше най-голямо в Градешнишко–Владимирски и Искрецки карстови басейни, в барем-аптския басейн с карстово-пукнатинни води на Североизточна България, в Бобошево–Мърводолски карстов басейн, както и в басейна на студените пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи дебитът на изворите е под 50 % (от 10 до 45 %) от нормите за октомври. Повишението на водните нива (с 2 до 93 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности е най-съществено за подземните води на места в терасите на реките Дунав и Марица, в Сливенска котловина, както и в малм-валанжката и барем-аптската водоносни системи на Североизточна България. Покачването на дебита с отклонения от месечните норми от 0.34 до 1317 l/s беше най-голямо в Бистрец–Мътнишки и Ловешко–Търновски карстови басейни, в басейните на платото Пъстрина и Тетевенска антиклинала. В тези случаи дебитът на изворите е от 182 до 282 % от нормите за октомври.

Генерален директор НИМХ ст.н.с. д-р К. Цанков
Телефон: 975-39-96
Факс: 988-03-80, 988-44-94
Телефонна централа: 462-45-00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор ст.н.с. д-р П. Симеонов
Редакционен секретар н.с. Ист. д-р Т. Маринова
ст.н.с. д.г.н. Л. Латинев
ст.н.с. д-р В. Казанджиев
ст.н.с. д.ф.н. Ек. Бъчварова
ст.н.с. д-р М. Мачкова
Редакция и компютърна подготовка Б. Калчева

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I. М. Попова, ст.н.с. д.г.н. Л. Латинев
Част I.б. ст.н.с. д-р П. Симеонов, н.с. д-р И. Господинов, гл. експ. П. Димитрова
Част II. Д. Жолева, Я. Маринова, ст.н.с. д-р В. Казанджиев
Част III. н.с. Бл. Велева, ст.н.с. д-р М. Коларова, Л. Йорданова
н.с. Ист. д-р Н. Вълков
Част IV. инж. Г. Здравкова, инж. Б. Христов
Част V. ст.н.с. д-р М. Мачкова
Уеб страница инж. Ц. Младенова

Печат Е. Замфиров
Формат 70/100/8
Поръчка – служебна
Тираж 28
Издание на НИМХ

© Национален институт по метеорология и хидрология, БАН
София, 2008